

CODE : 05/C

605/C

Roll No. : ....

Total No. of Questions : 28 |

| Total No. of Printed Pages : 24

X

2325

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਕਸ਼ਾ ਪ੍ਰਟਾਲੀ

SCIENCE (Theory)

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Morning Session)

Time Allowed : 3 Hours

Maximum Marks : 80

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੋਰਟ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੋਰਟ-ਕੋਡ 05/C ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਜ ਕਰੋ।

(ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 24 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕਮਵਾਰ ਹਨ।

(iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(iv) ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰ ਢੁਕਵੇਂ ਹੀ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਲਿਖਿਆ ਉੱਤਰ ਨਾ ਕੱਟੋ।

(v) ਉੱਤਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹਿਦੇ। ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਕਿਤ ਚਿੱਤਰ ਵੀ ਬਣਾਓ।

ਇਕ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਛੁਹਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

1. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਛੁਹਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ :

$25 \times 1 = 25$

(i) ਭਾਕਟਰ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਹੱਡੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ?

(ਉ) ਕੈਲਸੀਅਮ ਕਾਰਬੋਨੇਟ

(ਆ) ਜਿਪਸਮ

(ਇ) ਪਲਾਸਟਰ ਆਫ ਪੇਰਿਸ

(ਸ) ਕੈਲਸੀਅਮ ਆਕਸਾਈਡ

(ii) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਐਂਟਾਏਸਿਡ ਬਦਹਜ਼ਮੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(ਉ) ਮੇਗਨੀਸੀਅਮ ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਸਾਈਡ

(ਆ) ਸੋਡੀਅਮ ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਸਾਈਡ

(ਇ) ਪੋਟਾਸੀਅਮ ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਸਾਈਡ

(ਸ) ਅਮੋਨਿਅਮ ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਸਾਈਡ

(iii) ਕਿਰਿਆਸੀਲਤਾ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿਰਿਆਸੀਲ ਧਾਤ ਕਿਹੜੀ ਹੈ ?

(ਉ) ਜਿਸਤ

(ਆ) ਸੋਨਾ (Gold)

(ਇ) ਕੈਲਸੀਅਮ

(ਸ) ਪੋਟਾਸੀਅਮ

(iv) ਜਦੋਂ R_1, R_2, R_3 ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਤੀਗੱਣਾਂ ਨੂੰ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਧਾਰਾ ਸਰਕਟ ਦੇ ਹਰ ਭਾਗ ਵਿੱਚ :

(ਉ) ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਗ਼ਬਗ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਦੀ

(ਆ) ਕੇਵਲ R_1 ਵਿੱਚੋਂ

(ਇ) ਕੇਵਲ R_2 ਵਿੱਚੋਂ

(ਸ) ਕੇਵਲ R_3 ਵਿੱਚੋਂ

(v) V a | ਨਿਯਮ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤਾ ?

(ਉ) ਫੈਰਾਫੇ

(ਆ) ਵਾਟ

(ਇ) ਓਹਮ

(ਸ) ਕੁਲਾਂਮ

(vi) ਕਿਹੜੇ ਸੁਖਮਜ਼ੀਵ ਮਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਘਟਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

(ਉ) ਜੀਵਾਣੂ ਅਤੇ ਉੱਲੀ

(ਆ) ਭੱਥੂ

(ਇ) ਲੋਮੜ

(ਸ) ਕੀਟ

(vii) UNEP ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਕੀ ਹੈ ?

(ਉ) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

(ਆ) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਉਪਰਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

(ਇ) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

(ਸ) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

(viii) ਅਵਤਲ ਦਰਪਣ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਦਾ ਆਕਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਵਸਤੂ ਅਨੰਤ ਤੇ ਹੋਵੇ ?

(ਉ) ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ

(ਆ) ਬਰਾਬਰ ਆਕਾਰ ਦਾ

(ਇ) ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ

(ਸ) ਵੱਡਾ

(ix) ਲੈੱਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ S. I. ਇਕਾਈ ਦੱਸੋ ?

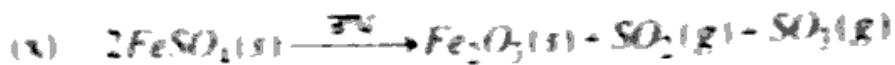
(ਉ) ਮੀਟਰ

(ਆ) ਸੈਟੀਮੀਟਰ

(ਇ) ਡਾਇਚਿਪਟਰ

(ਸ) ਵਾਟ

उब्जित समैवडन किस प्रकार से घटाई गई विधि है ?

(a) संज्ञेयन विधि

(b) अप्पल्टन विधि

(c) विसरापन विधि

(d) देहरी विसरापन विधि

(xi) साड़े सरीष विंच हो रही विहँडी विधि उप निकासी विधि हुंसी है ?

(a) मल-निकास विधि

(b) साठ विधि

(c) पाचट

(d) दिल दा पडवटा

(xii) अंधे दे लैंच से फैक्स दूरी विंच उष्टुली किस कारन हुंसी है ?

(a) पुउली

(b) आर्टिस

(c) सीलीअरी पेस्टी

(d) रेटिना

(xiii) निकट स्थिती देस किस दुआरा ठोक कीड़ा जा सकदा है ?

(a) उँडल लैंच

(b) मिलेडरिकल लैंच

(c) अवृतल लैंच

(d) दे-फैक्सी लैंच

(xiv) गुरदे विंच फिलटरीकरन इकाईओं नुं की किस जांदा है ?

(a) नैडरान

(b) बेमेन बैपसिउल

(c) महां फटी

(d) महां सिरा

(xv) ਫੇਫਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਗੈਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਕਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

(ਉ) ਗਾਰਡ ਸੈਲ ਰਾਹੀਂ
(ਅ) ਸਟੋਮੇਟਾ ਰਾਹੀਂ
(ਇ) ਸਟੋਮਾ
(ਸ) ਐਲਵਿਚਿਲਾਈ

(xvi) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਰ ਗੰਬੀ ਦਾ ਐਨਜ਼ਾਇਮ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

(ਉ) ਇੰਸੂਲਿਨ
(ਅ) ਅਮਾਈਲੇਜ਼
(ਇ) ਪੈਪਸਿਨ
(ਸ) ਹਾਈਡਰੋਕਲੋਰਿਕ ਅੰਸਿਡ

(xvii) ਸੰਤ੍ਰਿਪਤ ਹਾਈਡਰਾਰਬਣ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ?

(ਉ) ਐਲਕੇਨ
(ਅ) ਐਲਕੀਨ
(ਇ) ਐਲਕਾਇਨ
(ਸ) ਐਲਕੋਹਲ

(xviii) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜੀਵ ਪੁਨਰਜਾਣ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

(ਉ) ਅਮੀਬਾ
(ਅ) ਪੈਰਾਮੀਸ਼ੀਅਮ
(ਇ) ਪਲੋਨੇਰੀਆ
(ਸ) ਸਪਾਇਰੋਗਾਇਰਾ

(xix) ਲਿੰਗੀ ਸੰਪਰਕ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ?

(ਉ) HIV-AIDS
(ਅ) ਗੋਨੇਰੀਆ
(ਇ) ਸਿਫਲਿਸ
(ਸ) ਸਾਰੇ

(xx) ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦੇ ਜੀਨ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ (I) ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਕਾਰ ਲੰਬੇ ਕੱਦ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ (II) ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ, ਪਹਿਲੀ ਸੰਤਾਨ ਪੀੜੀ ਭਾਵ F₁ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ ?

(ਉ) ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ
(ਅ) ਸਾਰੇ ਲੰਬੇ ਕੱਦ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ
(ਇ) ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਕੱਦ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ 3 : 1 ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ
(ਸ) ਲੰਬੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਵਾਲੇ ਪੌਦੇ 3 : 1 ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ

ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ :

	ਕਾਲਮ (ੴ)	ਕਾਲਮ (ੴ)	
(xxi)	• ਇੰਸੂਲਿਨ	• ਚੁੰਬਕੀ ਬਲ ਰੇਖਾਵਾਂ	1
(xxii)	• ਪਤੀਵਰਤੀ ਆਰਕ	• ਜਿੰਕ ਦੀ ਪਰਤ ਚੜਾਉਣਾ	1
(xxiii)	• ਚੁੰਬਕ	• ਮੇਕਸਵੇਲ ਕਾਰਕ ਸਕਹੁ ਨਿਯਮ	1
(xxiv)	• ਗਲਵੈਨੀਕਰਨ	• ਸੁਖਮਨਾ ਨਾੜੀ	1
(xxv)	• ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਅੰਗੂਠਾ ਨਿਯਮ	• ਲੁੱਥਾ	1

ਛਾਗ - ਅ

$11 \times 2 = 22$

ਦੋ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਕੋਈ 11 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ) :

2. ਚੁੰਬਕੀ ਬੇਤਰ ਰੇਖਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਗੁਣ ਲਿਖੋ ?
3. ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਦਾ ਜੇਵ ਅਵਿਘਟਨਸ਼ੀਲ ਕਚਰੇ ਤੋਂ ਪੇਦਾ ਕੋਈ ਦੋ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਲਿਖੋ ?
4. ਓਜੋਨ ਪਰਤ ਦੀ ਹਾਨੀ ਸਾਡੇ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕਿਉਂ ਹੈ ?
5. ਘਰੇਲੂ ਬਿਜਲੀ ਸਰਕਟ ਵਿੱਚ ਓਵਰ ਲੋਡਿੰਗ ਦੇ ਬਚਾਓ ਲਈ ਕੋਈ ਦੋ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਲਿਖੋ ?
6. ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਬੇਤਰਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਛੇਫਤਿਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਖਾਸ ਗੁਣ ਹੈ ?
7. ਉਸ ਰਸਾਇਣ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ ਜੋ ਕਲੋਰੀਨ ਨਾਲ ਕਿਰਿਆ ਕਰਕੇ ਰੰਗਕਾਟ ਪਾਊਡਰ ਪੇਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
ਰੰਗਕਾਟ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗ ਵੀ ਲਿਖੋ ? $1 + 1 = 2$
8. ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੀ ਇੱਕ ਕਿਰਨ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਤਿਰਛੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਲੰਬ ਵੱਲ ਝੁਕੇਗੀ ਜਾਂ ਲੰਬ ਤੋਂ ਢੂਰ ਹਟੇਗੀ ? ਦੱਸੋ ਕਿਉਂ ? $1 + 1 = 2$

9. ਜਦੋਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੇਖ ਨੂੰ ਕਾਪੂਰ ਸਲਫਟ ਦੇ ਘੱਲ ਵਿੱਚ ਛੁਥੇਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਘੱਲ ਦਾ ਰੰਗ ਕਿਉਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 2

10. ਕਿਸੇ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ ਆਕਾਸ਼ ਨੀਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਲਾ ਕਿਉਂ ਪਤੌਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? 2

11. ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਹੀਮਗਲੋਬਿਨ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਿਥੇ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੱਸੋ ? 2

12. ਸਾਡੇ ਮਿਹਦੇ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ਾਬ ਦੇ ਕਿਥੇ ਦੇ ਕੰਮ ਦੱਸੋ ? 2

13. ਸਮਜਾਤੀ ਲੜੀ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੱਸੋ। $1 + 1 = 2$

14. ਮੇਡਲ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਲੱਛਣ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? 2

15. ਪਾਤ ਨਾਲ ਤੇਜ਼ਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੋਣ ਤੇ ਕਿਹੜੀ ਗੋਸ ਪੇਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ। $1 + 1 = 2$

16. ਆਇਓਡੀਨ ਯੁਕਤ ਲੂਣ ਦੇ ਉਪਯੋਗ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? 2

ਡਾਗ - ੯

ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਕਿਥੇ 6 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰੋ) : $6 \times 3 = 18$

17. ਇਕ ਨਿਊਰਾਨ ਦੀ ਲੇਬਲ ਕੀਤੀ ਰਚਨਾ ਦਰਸਾਓ ? 3

18. ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੇਲ ਯੁਕਤ ਖਾਧ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਚਿਪਸ ਦੇ ਲਿਫਾਵੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਗੋਸ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ? $1 + 1 + 1 = 3$

19. ਦੂਰ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦੋਸ਼ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਦੋ ਕਾਰਨ ਲਿਖੋ। $1 + 2 = 3$

20. 15 cm ਫੇਕਸ ਦੂਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉੱਤਲ ਦਰਪਣ ਤੋਂ ਕਿਥੇ ਵਸਤੂ 10 cm ਦੂਰੀ ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ? ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਰਿਤੀ ਪਤਾ ਕਰੋ ? $2 + 1 = 3$

21. ਅਪਘਟਨ ਕਿਰਿਆ ਕੀ ਹੈ ? ਸੰਤੁਲਿਤ ਰਸਾਇਣਕ ਸਮੀਕਰਨ ਸਹਿਤ ਦਰਸਾਓ। $1 + 2 = 3$

22. ਸਭੈਂਗੀ ਪੀਘ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦੀ ਹੈ ? 3

23. ਪੈਨਟੈਨ ਦੇ ਬਣਤਰੀ ਸਮਾਂਗਕ ਬਣਾਓ ? 3

24. ਅਹਾਰੀ ਪੰਧਰ ਕੀ ਹੈ ? ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਅਹਾਰੀ ਪੰਧਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਈਏ ? $1 + 2 = 3$

25. ਪੇਦਾ ਹਾਰਮੇਨ ਕੀ ਹੈ ? ਕਿਹੜਾ ਹਾਰਮੇਨ ਪੋਦਿਆ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਵਾਧੇ ਦੀ ਗਤੀ ਘੱਟ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉਤੇਜ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ? $1 + 1 + 1 = 3$

ਭਾਗ - ਸ

ਪੰਜ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ : $5 \times 3 = 15$

26. ਗਰੜ ਨਿਰੋਪਨ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। ਗਰੜ ਨਿਰੋਪਕ ਢੰਗ ਅਪਣਾਉਣ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕਾਰਨ ਵੀ ਲਿਖੋ। $3 + 2 = 5$

ਜ†

ਪਿੰਡਿਬਰਟੀ ਸਮੇਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸਗੀਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 5

27. ਧਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਦੋ ਰਸਾਇਣਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ ?

$3 + 2 = 5$

ਜ†

(ਉ) ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਤਿਕਿਰਿਆਵਾਂ ਲਈ ਸਮੀਕਰਨ ਲਿਖੋ : $1 + 1 + 1 = 3$

(i) ਪੋਟਾਸੀਅਮ ਦੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ

(ii) ਆਇਰਨ ਦੀ ਭਾਡ ਨਾਲ

(iii) ਕੈਲਸੀਅਮ ਦੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ

(ਅ) ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਇਲੈਕਟਰਾਨੀ ਬਿੰਦੂ ਰਚਨਾ ਲਿਖੋ। 2

28. (੬) ਬਿਜਲੀ ਸਕਤੀ ਦੀ ਵਿਖਾਈ ਲਿਖੋ।

(ਅ) ਸਮਾਨ ਪਦਾਰਥ ਦੀਆਂ ਦੇ ਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਇਕ ਪਤਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਮੌਜੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਪਾਣਾ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਵਾਹਿਤ ਹੋਵਗੀ ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਬਿਜਲੀ ਸਰੋਤ ਨਾਲ ਜੇਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਕਿਉਂ ?

(੬) ਬਿਜਲੀ ਸਰੋਤ ਵਿਚ ਦੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਟੋਸਲ ਅੰਤਰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਬੈਲਟਮੀਟਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਪਕਾਰ ਜੇਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

ਜਾ

(੬) ਕਿਸੇ ਚਾਲਕ ਦਾ ਪਤੋਰੇਧ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਕਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ?

(ਅ) ਬਿਜਲੀ ਸੰਚਾਰਣ ਲਈ ਕਾਂਪਰ ਅਤੇ ਅਲੂਮੀਨਿਅਮ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

2

(Hindi Version)

ਨੋਟ : (i) ਅਪਨੀ ਉਤਰ-ਪੁਸ਼ਟਕਾ ਕੇ ਮੁਖ ਪ੃ਥਕ ਪਰ ਵਿ਷ਯ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਕੇ ਖਾਨੇ ਮੇਂ ਵਿ਷ਯ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ ਕੋਡ 05/C ਅਵਸ਼ਯ ਭਰੋ।

(ii) ਜੈਂਸੇ ਹੀ ਆਪ ਉਤਰ-ਪੁਸ਼ਟਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ, ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਪੁਸ਼ਟਕ ਮੈਂ ਮੁਖ ਪ੃ਥਕ ਸਹਿਤ 24 ਪ੃ਥਕ ਹੈ ਔਰ ਠੀਕ ਸੇ ਕ੍ਰਮਬਦਦ ਹਨ।

(iii) ਉਤਰ-ਪੁਸ਼ਟਕ ਮੈਂ ਖਾਲੀ ਛੋਡੇ ਗਏ ਪ੃ਥਕ/ਪ੃ਥਕਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰਾਤ੍ਰੂ ਹਲ ਕਿਏ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾ ਮੂਲਾਂਕਨ ਨਹੀਂ ਕਿਯਾ ਜਾਏਗਾ।

(iv) ਕੋਈ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸ਼ੀਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ। ਅਤ: ਉਤਰ ਆਵਸ਼ਯਕਤਾਨੁਸਾਰ ਹੀ ਲਿਖੋ ਔਰ ਲਿਖਾ ਹੁਆ ਉਤਰ ਨ ਕਾਟੋ।

(v) ਉਤਰ ਉਚਿਤ ਏਵੇਂ ਸੰਖਿਤ ਹੋਨੇ ਚਾਹਿਏ। ਆਵਸ਼ਯਕਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾਮਾਂਕਿਤ ਚਿੜ੍ਹ ਭੀ ਬਨਾਏ।

एक अंक यात्रे प्रश्न

कल्पिकारी प्राप्ति :

1.	निम्नलिखित बहुविकल्पीय प्रश्नों के उत्तर दीजिए :	25 × 1 = 25
(i)	डॉक्टर टूटी हुई छहियों को स्थिर रखने के लिए किस पदार्थ का उपयोग करते हैं ?	1
(क)	कैल्सियम कार्बोनेट	(ख) जिप्सम
(ग)	प्लास्टर ऑफ पेरिस	(घ) कैल्सियम ऑक्साइड
(ii)	निम्न में कौन-सा एन्टीसिड अपच के उपचार में उपयोग होता है ?	1
(क)	मैग्नीशियम हाइड्रोक्साइड	(ख) सोडियम हाइड्रोक्साइड
(ग)	पोटैशियम हाइड्रोक्साइड	(घ) अमोनियम हाइड्रोक्साइड
(iii)	सक्रियता श्रेणी में सबसे कम अभिक्रियाशील धातु कौन-सी है ?	1
(क)	जिंक	(ख) गोल्ड
(ग)	कैल्सियम	(घ) पोटैशियम
(iv)	जब तीन प्रतिरोधकों R_1 , R_2 तथा R_3 का श्रेणीक्रम संयोजन करते हैं, तो तीनों में विद्युत धारा कैसे प्रवाहित होती है ?	1
(क)	तीनों में समान विद्युत धारा	(ख) केवल R_1 में
(ग)	केवल R_2 में	(घ) केवल R_3 में
(v)	$V \alpha I$ का नियम किसने दिया ?	1
(क)	फैराडे ने	(ख) वाट ने
(ग)	ओम ने	(घ) कूलोम ने

(vi) कैन-से सूखनीय मृत जीवों के अवशेषों का अपश्टन करते हैं ?

1

(क) जीवाणु और फँगस
(ख) मेढ़क
(ग) लोमड़ी
(घ) कीट

(vii) UNEP का पूरा नाम क्या है ?

1

(क) संयुक्त राष्ट्र पर्यावरण कार्यक्रम
(ख) संयुक्त राष्ट्र ऊर्जा कार्यक्रम
(ग) संयुक्त राष्ट्र इमर्जेन्सी कार्यक्रम
(घ) संयुक्त राष्ट्र अंग्रेजी कार्यक्रम

(viii) किसी अवतल दर्पण द्वारा बने प्रतिबिंब का साइज कैसा होगा, अगर वस्तु की स्थिति अनंत पर हो ?

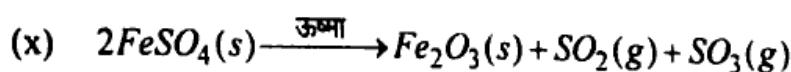
1

(क) अत्यधिक विवरित
(ख) समान साइज
(ग) अत्यधिक छोटा
(घ) बड़ा

(ix) लेस की क्षमता की S.I. मात्रक क्या है ?

1

(क) मीटर
(ख) सेटीमीटर
(ग) डाइऑप्टर
(घ) वाट

ऊपर दी गई अभिक्रिया किस प्रकार की है ?

1

(क) संयोजन अभिक्रिया
(ख) वियोजन अभिक्रिया
(ग) विस्थापन अभिक्रिया
(घ) द्विविस्थापन अभिक्रिया

(xi) हमारे शरीर में कौन-सी प्रक्रिया उच्चाक्षेपी प्रकृति की है ?

(क) उत्सर्जन	(ख) श्वसन
(ग) पाचन	(घ) हृदय की धड़कन

(xii) मानव नेत्र के अभिनेत्र लैंस की फोकस दूरी में परिवर्तन किस कारण होता है ?

(क) पुतली	(ख) परितारिका
(ग) पक्षमाभी पेशियाँ	(घ) दृष्टिपटल

(xiii) निकट दृष्टि दोष को कैसे संशोधित किया जा सकता है ?

(क) उत्तल लैंस	(ख) सिलिन्ड्रिकल लैंस
(ग) अवतल लैंस	(घ) द्विफोकसी लैंस

(xiv) वृक्क में निस्पंदन एकक को क्या कहते हैं ?

(क) नेफ्रॉन	(ख) बोमन संपुट
(ग) महाधमनी	(घ) महाशिरा

(xv) फुफ्फुस में गैसों का विनिमय कहाँ होता है ?

(क) गार्ड कोशिका	(ख) स्टोमैटा
(ग) स्ट्रोमा	(घ) कूपिका

(xvi) लार में पाया जाने वाला एंजाइम चुनें :

(क) इंसुलिन	(ख) एमिलेस
(ग) पेप्सिन	(घ) हाइड्रोक्लोरिक अम्ल

(xvii) संतृप्त हाइड्रोकॉर्बन को क्या कहते हैं ?

(क) ऐल्केन	(ख) ऐल्कीन
(ग) ऐल्काइन	(घ) ऐल्कोहॉल

(xviii) निम्न में से कौन-सा जीव पुनर्जनन विधि द्वारा प्रजनन करता है ? 1

(क) अमीवा

(ख) पैरामीशियम

(ग) प्लमेरिया

(घ) स्पाइरोगाइरा

(xix) निम्न में से लैंगिक संचरण रोग बताइए : 1

(क) HIV-AIDS

(ख) गोनेरिया

(ग) सिफलिस

(घ) सभी

(xx) जब लंबे पौधे (I) तथा बौने पौधे (II) का प्रजनन किया जाता है, तो I, प्रथम संतति पीढ़ी में कैसे पौधे होते हैं ? 1

(क) सभी बौने पौधे

(ख) सभी लंबे पौधे

(ग) छोटे और लंबे पौधों का अनुपात 3 : 1

(घ) लंबे और छोटे पौधों का अनुपात 3 : 1

मिलान करें :

कॉलम (क)

कॉलम (ख)

(xxi) • इसुलिन

• चुंबकीय बल रेखाएँ 1

(xxii) • प्रतिवर्ती चाप

• जिंक की परत चढ़ाना 1

(xxiii) • चुंबक

• मैक्सवेल का कोर्क स्क्रू नियम 1

(xxiv) • यशदलेपन

• मेरुरज्जु 1

(xxv) • दक्षिण-हस्त अंगुष्ठ नियम

• अग्न्याशय 1

दो अंकों वाले प्रश्न (कोई 11 प्रश्न हल करें) :

$11 \times 2 = 22$

2. चुंबकीय क्षेत्र रेखाओं के दो गुणों को लिखें। 2
3. ऐसी दो समस्याएँ बताइए जो कि अजैव निम्नीकरणीय कचरे से उत्पन्न होती हैं। 2
4. ओजोन परत की क्षति हमारे लिए चिंता का विषय क्यों है ? 2
5. धरेलू विद्युत परिपथों में अतिभारण से बचाव के लिए कोई दो सावधानियाँ लिखें। 2
6. गैसों के विनिमय के लिए मानव फुफ्फुस में अधिकतम क्षेत्रफल को कैसे अभिकलित किया है ? 2
7. उस पदार्थ का नाम बताइए जो क्लोरीन से क्रिया करके विरंजक चूर्ण बनाता है। विरंजक चूर्ण का एक उपयोग भी लिखें। $1 + 1 = 2$
8. वायु में गमन करती प्रकाश की एक किरण जल में तिरछी प्रवेश करती है। क्या प्रकाश किरण अभिलंब की ओर झुकेगी अथवा अभिलंब से दूर हटेगी ? बताइए क्यों ? $1 + 1 = 2$
9. जब लोहे की कील को कॉपर सल्फेट के विलयन में डुबोया जाता है, तो विलयन का रंग क्यों बदल जाता है ? 2
10. किसी अंतरिक्ष-यात्री को आकाश नीले की अपेक्षा काला क्यों प्रतीत होता है ? 2
11. हमारे शरीर में हीमोग्लोबिन की कमी के कोई दो परिणाम लिखें। 2
12. हमारे आमाशय में अम्ल के दो कार्य क्या हैं ? 2
13. समजातीय श्रेणी क्या है ? एक उदाहरण लिखें। $1 + 1 = 2$
14. मेडल के प्रयोगों द्वारा कैसे पता चला कि लक्षण प्रभावी अथवा अप्रभावी होते हैं ? 2

15. पातु के साथ अम्ल की अभिक्रिया होने पर कौन-सी गैस निकलती है ? उत्तराना भीड़न करें। 1 + 1 + 2

16. आयोडीन युक्त नमक के उपयोग की मलाह क्यों दी जाती है ? 2

भाग - ग

तीन अंकों वाले प्रश्न (कोई 6 प्रश्न हल करें) : 6 × 3 = 18

17. एक तंत्रिका कोशिका की संरचना बनाकर लेबल करें। 3

18. क्या होता है जब वसायुक्त अथवा तैलीय खाद्य सामग्री को लंबे समय तक रखा जाता है ? यिस की थैली कौन-सी गैस से युक्त होती है और क्यों ? 1 + 1 + 1 = 3

19. दूर दृष्टि दोष क्या है ? इसके दो कारण लिखें। 3

20. 15 cm फोकस दूरी के किसी उत्तल दर्पण से कोई विंच 10 cm की दूरी पर रखा है। प्रतिविवर की स्थिति तथा प्रकृति ज्ञात कीजिए। 2 + 1 = 3

21. अपघटन अभिक्रिया को संतुलित रसायनिक समीकरण द्वारा परिभाषित करें। 1 + 2 = 3

22. इंद्रधनुष आकाश में कैसे बनता है ? समझाइए। 3

23. पेन्टेन के संरचनात्मक समावयवों का वित्रण करें। 3

24. पोषी स्तर क्या है ? क्या होगा यदि हम एक पोषी स्तर के सभी जीवों को समाप्त कर दें ? 1 + 2 = 3

25. पादप हॉमोन क्या है ? एक पादप हॉमोन वृद्धि को बढ़ाने वाला और एक वृद्धि का संदर्भ करने वाला लिखें। 1 + 1 + 1 = 3

भाग - घ

पाँच अंकों वाले प्रश्न : 5 × 3 = 15

26. गर्भनिरोधन की कोई तीन विधियों के बारे में चर्चा करें। गर्भनिरोधक युक्तियाँ अपनाने के कोई दो कारण भी लिखें। 3 + 2 = 5

अथवा

दौवनारंभ के समय लड़कियों के शरीर में आने वाले कोई पाँच परिवर्तनों के बारे में लिखें। 3

27. तीन भौतिक और दो रासायनिक गुणधर्मों के आधार पर धातुओं एवं अधातुओं में विवेद कीजिए।

$$3 + 2 = 5$$

अथवा

(क) इन अभिक्रियाओं के लिए समीकरण लिखें : 1 + 1 + 1 = 3

- (i) जल के साथ पोटैशियम
- (ii) भाप के साथ आयरन
- (iii) जल के साथ कैल्सियम

(ख) ऑक्सीजन के लिए इलेक्ट्रॉन बिंदु संरचना लिखें। 2

28. (क) विद्युत शक्ति की इकाई लिखें। 1

(ख) समान पदार्थ के दो तारों में यदि एक पतला तथा दूसरा मोटा हो, तो इनमें से किसमें विद्युत धारा आसानी से प्रवाहित होगी जबकि उन्हें समान विद्युत स्रोत से संयोजित किया जाता है ? क्यों ? 3

(ग) किसी विद्युत परिपथ में दो बिंदुओं के बीच विभवांतर मापने के लिए वोल्टमीटर को किस प्रकार संयोजित किया जाता है ? 1

अथवा

(क) किसी चालक का प्रतिरोध किन कारकों पर निर्भर करता है ? 3

(ख) विद्युत संचारण के लिए प्रायः कॉपर तथा ऐलुमिनियम के तारों का उपयोग क्यों किया जाता है ? 2

(English Version)

Note :

- (i) You must write the subject code/paper code 05/C in the box provided on the title page of your answer book.
- (ii) Make sure that answer book contains 24 pages (including title page) and are properly serialised as soon as you receive it.
- (iii) Question/s attempted after leaving blank page/s in the answer book would not be evaluated.
- (iv) No extra sheet will be given. Write suitable answer and do not strike the written answer.
- (v) Answer should be brief and to the point. Draw labelled diagram where required.

PART – A

One Mark Questions :

Multiple Choice Questions :

1. Attempt the following multiple choice questions : $25 \times 1 = 25$

- (i) What do doctor's use for plastering fractured bones ? 1
  - (a) Calcium Carbonate
  - (b) Gypsum
  - (c) Plaster of Paris
  - (d) Calcium Oxide

- (ii) Which antacid is used for treatment of acidity ? 1
  - (a) Magnesium Hydroxide
  - (b) Sodium Hydroxide
  - (c) Potassium Hydroxide
  - (d) Ammonium Hydroxide

(iii) Which is least reactive metal in reactivity series ? 1

- (a) Zinc
- (b) Gold
- (c) Calcium
- (d) Potassium

(iv) When three resistors R_1 , R_2 , R_3 are connected in series, the current passing through them are : 1

- (a) Same current flows in all three
- (b) Current flows only in R_1
- (c) Current flows only in R_2
- (d) Current flows only in R_3

(v) $V \propto I$ law is given by : 1

- (a) Faraday
- (b) Watt
- (c) Ohm
- (d) Coulomb

(vi) Which micro-organisms decomposes the dead remains of plants and animals ? 1

- (a) Bacteria and fungi
- (b) Frog
- (c) Fox
- (d) Insects

(vii) UNEP stands for : 1

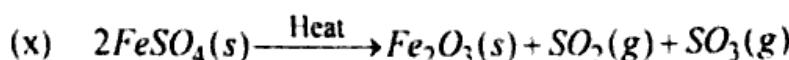
- (a) United Nation Environment Programme
- (b) United Nation Energy Programme
- (c) United Nation Emergency Programme
- (d) United Nation English Programme

(viii) What will be the size of an image formed by a concave mirror if object is at infinity ?

(a) Highly Enlarged   (b) Same size
(c) Highly diminished   (d) Enlarged

(ix) What is S. I. unit of power of a lens ?

(a) Metre (b) Centimetre
(c) Dioptrē (d) Watt

What type of chemical reaction is shown in the above equation?

(a) Combination reaction   (b) Decomposition reaction
(c) Displacement reaction   (d) Double displacement reaction

(xi) Which process in our body is exothermic in nature?

(xii) Who is responsible for the change in focal length of an eye lens ?

(xiii) Myopic eye can be corrected by :

(xiv) What is filtration unit of kidneys?

(xv) Where do exchange of gases takes place in lungs ?

(xvi) Salivary glands contain which type of enzyme?

(xvii) Saturated hydrocarbons are called :

(xviii) Which of the following organism reproduces by regeneration ?

(xix) Among the following which are the sexually transmitted diseases ?

(xx) What will be F_1 progeny if a plant having two short genes (tt) crosses with another plant having two tall genes (TT) ? 1

- (a) All plants are short
- (b) All plants are tall
- (c) Short plants and tall plants in the ratio of 3 : 1
- (d) Tall plants and short plants in the ratio of 3 : 1

Match the following :

Column (A)	Column (B)	
(xxi) • Insulin	• Magnetic line of forces	1
(xxii) • Reflex Arc	• Deposition of Zinc	1
(xxiii) • Magnet	• Maxwell Cork Screw Rule	1
(xxiv) • Galvanisation	• Spinal Cord	 1
(xxv) • Right Hand Thumb Rule	• Pancreas	 1

PART – B

Two Marks Questions (Attempt any 11) :

$11 \times 2 = 22$

- 2. Write any two characteristics of magnetic field lines. 2
- 3. Write two problems caused by non-biodegradable wastes that we generate. 2
- 4. Why damage to the Ozone layer is a cause of concern ? 2
- 5. What two precautions should be taken to avoid the overloading of domestic electric circuits ? 2

6. How are lungs designed in human beings to maximize the area for exchange of gases ? 2

7. Name the substance which reacts with chlorine to produce bleaching powder
Mention **one** use of bleaching powder. 1 + 1 = 2

8. A ray of light travelling in air enters obliquely into water. Does the light ray bend towards the normal or away from the normal ? Why ? 1 + 1 = 2

9. Why does colour of copper sulphate solution change, when an iron nail is dipped in it ? 2

10. Why does sky appears dark instead of blue to an astronaut ? 2

11. Write **two** consequences of a deficiency of haemoglobin in our body ? 2

12. Write any **two** role of acids in our stomach. 2

13. What is homologous series ? Give an example. 1 + 1 = 2

14. How do Mendel's experiments show that gene may be dominant or recessive ? 2

15. Which gas is usually liberated when an acid reacts with a metal ? Illustrate with an example. 1 + 1 = 2

16. Why is the use of iodised salt advisable ? 2

PART – C

Three Marks Questions (Attempt any 6) : $6 \times 3 = 18$

17. Draw a labelled diagram of neuron. 3

18. What happens when fat/oil containing food materials are kept for a long time ? Which gas is filled in bags of Chips and why ? $1 + 1 + 1 = 3$

19. What is hypermetropia ? Give any two reasons. $1 + 2 = 3$

20. An object is placed at a distance of 10 cm from a convex mirror of focal length 15 cm. Find the position and nature of image. $2 + 1 = 3$

21. With the help of balanced chemical equation define decomposition reaction ? $1 + 2 = 3$

22. How do rainbow in the sky appear ? 3

23. Draw structural isomers of Pentane. 3

24. Define Trophic Level. What will happen if we kill all the organism in one trophic level ? $1 + 2 = 3$

25. Define plant hormone. Mention the name of one growth hormone and name of growth inhibitor. <https://www.punjabboardonline.com> $1 + 1 + 1 = 3$

PART - D

Five Marks Questions : $5 \times 3 = 15$

26. Write three methods of contraception. Mention two reasons for adopting contraceptive methods. $3 + 2 = 5$

OR

Write five changes seen in girls at the time of puberty. 5

27. Differentiate between metals and non-metals on the basis of three physical and two chemical properties. $3 + 2 = 5$

OR

3

(a) Write chemical equations for the reaction : 3

- Potassium with water
- Iron with steam
- Calcium with water

(b) Write electron dot structure of oxygen. 2

28. (a) Write unit of electric power. 1

(b) Will current flow more easily through a thick wire or a thin wire of same material, when connected to same source and why ? 3

(c) How is voltmeter connected to the circuit to measure the potential difference between two points ? 1

OR

(a) On what factors does the resistance of a conductor depend ? 3

(b) Why are Copper and Aluminium wires usually employed for electricity transmission ? 2

390145

05/C-X

605/C

24